

**INFORMACIJA O ZAKLJUČIVANJU
ADMINISTRATIVNOG SPORAZUMA IZMEĐU MINISTARSTVA PROSVJETE,
NAUKE I INOVACIJA CRNE GORE I
MINISTARSTVA ZA EVROPU I INOSTRANE POSLOVE
REPUBLIKE FRANCUSKE
ZA PROMOVISANJE I PODRŠKU NASTAVI FRANCUSKOG JEZIKA
U CRNOJ GORI**

Crna Gora i Republika Francuska imaju tradicionalno prijateljske odnose, koji su uspostavljeni u vrijeme Knjaževine Crne Gore. Republika Francuska je zvanično priznala Crnu Goru 13. juna 2006. godine kada su i uspostavljeni diplomatski odnosi između dvije države.

Crna Gora je na XIII Samitu šefova država i vlada zemalja članica Međunarodne organizacije za frankofoniju (OIF) u Montreu (Švajcarska), oktobra 2010. godine, dobila status posmatrača u toj organizaciji. U Podgorici je 12. maja 2011. godine potpisan Memorandum između Vlade Crne Gore i OIF, Vlade Francuske, Luksemburga i Francuske zajednice u Belgiji kojim je definisana formalno-pravna saradnja sa OIF-om o sprovođenju višegodišnjeg programa učenja francuskog jezika u administraciji CG, kroz program pod nazivom „Francuski jezik u diplomatiji i javnoj administraciji“. Program za 2015-2018 „Francuski jezik u međunarodnim odnosima“, bio je fokusiran na specijalne seminare na francuskom jeziku. Memorandum o partnerstvu između Crne Gore i Međunarodne organizacije za frankofoniju, na osnovu kojeg se sprovodio pomenuti trogodišnji program, potpisan je 10. oktobra 2015. godine u Jerevanu, na marginama Ministarske konferencije Frankfonije.

Na poziv rektora Univerzitetske agencije frankofonije, gospodina Slima Khalbousa, ministarka prosvjete, nauke i inovacija, prof. dr Anđela Jakšić-Stojanović je učestvovala na Svjetskoj nedjelji naučne frankofonije, koja je bila održana od 14. do 18. oktobra 2024. godine u Tuluzu, Republika Francuska. Ovaj događaj koji je od izuzetnog značaja za frankofone zemlje, organizovan je pod pokroviteljstvom predsjednika Republike Francuske, Emmanuela Macrona, uz podršku ministarstava zaduženih za visoko obrazovanje, istraživanje, Evropu i spoljne poslove, čime se dodatno potvrđuje posvećenost Francuske promovisanju obrazovnih i naučnih vrijednosti unutar frankofone zajednice.

Učešće ministarke Jakšić-Stojanović na ovom događaju predstavljalo je značajan korak za Crnu Goru u okviru međunarodne akademske zajednice i otvorilo brojne prilike za unapređenje saradnje sa frankofonim zemljama i govori u prilog činjenici da je Crna Gora posvećena cilju učlanjenja u Međunarodnu organizaciju za frankofoniju. Razmjena ideja i primjera dobre prakse u oblastima obrazovne politike, inovacija i istraživanja doprinosi daljem unapređenju crnogorskog obrazovnog sistema i usklađivanju sa savremenim standardima međunarodne akademske zajednice. Posebna pažnja je bila posvećena razmjeni studenata i istraživača između članica AUF, definisanju okvira za program mobilnosti posvećen frankofonom prostoru, tj. Međunarodni program frankofone mobilnosti i zapošljavanja (PIMEF) koji je predstavljen zvaničnicima država i koji će se realizovati uz podršku vlada zemalja članica. Učešće crnogorske delegacije na ovom događaju bilo je od velikog značaja za predstavljanje sistema osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja, nauke i istraživanja Crne Gore, uz glavne politike, strategije, ciljeve

i aktivnosti koje se sprovode, sa posebnim fokusom na aktivnosti ustanova u kojima se izučava francuski jezik, kao i aktivnosti drugih organizacija koje se bave ovom temom.

Krajem januara 2018. godine potpisan je Administrativni sporazum između Ministarstva prosvjete Crne Gore i Ministarstva za Evropu i inostrane poslove za promovisanje i podršku izučavanja francuskog jezika u Crnoj Gori, koji je predstavljao potvrdu rastuće dinamike radnih kontakata i u potpunosti je bio usklađen sa Mapom puta za jačanje crnogorsko-francuskih odnosa iz 2009. godine, kao i sa Kulturnim sporazumom između Vlade Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Vlade Republike Francuske, potpisanim 1964. godine i Sporazumom između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Francuske o sukcesiji bilateralnih ugovora između Državne zajednice Srbije i Crne Gore i Republike Francuske, zaključenim u formi razmjene pisama, od 30. septembra 2010. godine u Parizu i 13. juna 2011. godine u Podgorici.

Sporazumom je unaprijeđena saradnja u oblasti obrazovanja između dvije zemlje, kroz realizaciju zajedničkih aktivnosti koje su imale za cilj promovisanje i podršku izučavanju francuskog jezika u Crnoj Gori, a koje su bile namijenjene široj javnosti, roditeljima, učenicima i studentima, kao što su školska takmičenja, frankofono pozorište, kulturne i obrazovne aktivnosti u organizaciji profesora i nevladinih frankofonih udruženja u Crnoj Gori, čime je podignuta svijest kod učenika i roditelja o značaju izučavanja francuskog jezika.

Imajući u vidu značaj prethodnog Administrativnog sporazuma, obje strane izrazile su spremnost da se isti opet potpiše. Cilj Sporazuma je da utvrdi mapu puta saradnje između Francuske i Crne Gore za narednih pet godina u oblasti podrške aktivnostima namijenjenim kvalitativnom i kvantitativnom poboljšanju nastave francuskog jezika, razvoju zapošljivosti mladih sa diplomama na osnovu potreba javnog sektora i privrede.

Poseban akcenat stavljen je na promovisanje učenja francuskog jezika u ranom uzrastu, pri čemu će francuska strana podržati angažovanje profesora sa diplomama francuskog jezika stečenim u crnogorskom obrazovnom sistemu za razne aktivnosti početnog izučavanja francuskog jezika. Aktivnosti na promovisanju učenja francuskog jezika u ranom uzrastu su u skladu i sa Zaključcima Evropskog savjeta iz Lisabona, od 23. i 24. marta 2000. godine, kojima se preporučuje poboljšanje vladanja osnovnim vještinama, kroz izučavanje najmanje dva strana jezika od najranijeg uzrasta.

Sporazumom je planirano podsticanje kontinuiranog usavršavanja nastavnika francuskog jezika, posebno putem studijskih boravaka u Francuskoj ili u trećoj zemlji, dovođenja francuskih eksperata u Crnu Goru, kao i podsticanje aktivnosti Udruženja profesora francuskog jezika u Crnoj Gori (APFM).

Da bi se osigurao kvalitet nastave, vršiće se monitoring razvoja kontinuirane obuke nastavnika francuskog jezika u crnogorskim osnovnim i srednjim školama. U tom cilju će se podržati aktivnosti Udruženja profesora francuskog jezika Crne Gore na uspostavljanju mreže nastavnika edukatora i stručnih obuka namijenjenih nastavnicima francuskog jezika. Ove obuke podrazumijevaju, s jedne strane, godišnji seminar APFM koji će podržati Zavod za školstvo, a s druge strane regionalne obuke koje predlaže Francuska strana uzevši u obzir profesionalni i pedagoški projekat nastavnika.

Shodno preporukama Savjeta Evrope, Strane će nastojati da izdaju diplome o poznavanju francuskog kao stranog jezika, koje se oslanjaju na Zajednički evropski

referentni okvir za žive jezike, odnosno da konkretno promovišu sticanje Diplome o poznavanju francuskog jezika u školskom uzrastu (« školski DELF »).

U skladu sa Bolonjskim procesom razvoja Evropskog prostora visokog obrazovanja, podstičaće se saradnja francuskih i crnogorskih univerziteta.

Crnogorska strana će podržavati razvoj studijskog programa *Francuski jezik i književnost* na Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore i unapređenje univerzitetske saradnje sa francuskim univerzitetima u okviru zajedničkih projekata. Obavezuje se i da će podržavati izučavanje francuskog jezika na drugim visokoobrazovnim ustanovama prema potrebama tržišta rada, posebno u oblasti ekonomije turizma, prava i političkih nauka.

Francuska strana će raditi na pojednostavljenju procedura za redovne posjete univerzitetskih profesora i predstavnika francuskih univerziteta, podržavaće finansiranje za profesore francuskog jezika upisane na doktorske studije pod mentorstvom francuskog univerzitetskog profesora, kao i uključivanje profesora francuskog jezika u svjetsku mrežu nastavnika francuskog jezika.

Strane će podržati programe zajedničkih diploma i obuke na daljinu u visokoškolskim ustanovama koje imaju dobru i dugotrajnu saradnju sa francuskim univerzitetima, kao i korišćenje evropskih fondova.

Francuska strana će se starati da crnogorskim studentima koji govore francuski i žele da poboljšaju svoje poznavanje francuskog jezika svake godine predloži niz stipendija u formi lingvističkog boravka.

Sporazumom je planirana podrška razvoju nastave stručnog francuskog jezika, posebno u oblastima od ključnog značaja za ekonomski razvoj Crne Gore. Strane uzimaju u obzir i mogućnosti koje su otvorene učlanjenjem Univerziteta Crne Gore u Univerzitetsku agenciju frankofonije (AUF). AUF sprovodi obaveze koje je u svojoj oblasti preuzela Konferencija šefova država i vlada zemalja francuskog govornog područja. Njena glavna misija je da podržava visokoškolske i istraživačke ustanove i da djeluje za naučnu frankofoniju koja se bavi ekonomskim, društvenim i kulturnim razvojem društava. U svom radu razvija niz inovativnih projekata u korist naučne frankofonije međunarodnog obima, oko pet strateških osa: upravljanje i digitalna tranzicija, zapošljivost i preduzetništvo, umrežavanje i međunarodna saradnja, obuka trenera i obrazovne inovacije, istraživanje i valorizacija.

Administrativni sporazum je važan korak kojim Crna Gora pokazuje spremnost i volju da ostvari napredak i u pogledu svog statusa u Međunarodnoj organizaciji za frankofoniju.

Sporazum ne podrazumijeva dodatne finansijske obaveze za crnogorsku stranu.

Prilog: Nacrt Administrativnog sporazuma

ADMINISTRATIVNI SPORAZUM

IZMEĐU

MINISTARSTVA PROSVJETE, NAUKE I INOVACIJA CRNE GORE

I

MINISTARSTVA ZA EVROPU I INOSTRANE POSLOVE REPUBLIKE FRANCUSKE

ZA PROMOVISANJE I PODRŠKU NASTAVI FRANCUSKOG JEZIKA U CRNOJ GORI

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija Crne Gore (u daljem tekstu: Crnogorska strana),

i

Ministarstvo za Evropu i inostrane poslove Republike Francuske (u daljem tekstu: Francuska strana),

zajednički nazvani: Strane,

Uzevši u obzir:

- Kulturni sporazum između Vlade Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Vlade Republike Francuske, potpisan 1964. godine;
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Francuske o sukcesiji bilateralnih ugovora zaključenih između Državne zajednice Srbija i Crna Gora i Republike Francuske, u formi razmjene pisama potpisanih 30. septembra 2010. godine u Parizu i 13. juna 2011. godine u Podgorici;
- Mapu puta za jačanje crnogorsko-francuskih odnosa, potpisanu 18. decembra 2009. godine u Parizu;
- Izvještaj o bilateralnoj saradnji za 2011. godinu i akcione planove za bilateralnu saradnju u oblasti obrazovanja za 2011, 2012, 2013. i 2014. godinu;

Prepoznajući :

- Ključnu ulogu koju obrazovanje i stručno usavršavanje nastavnika igraju u ekonomskom i socijalnom razvoju obje zemlje;
- Zajedničku volju da promovišu bolje uzajamno poznavanje njihovih kultura i da jačaju bilateralne razmjene i saradnju;
- Neophodnost da, kao član sa statusom posmatrača za jednu stranu i član Međunarodne organizacije frankofonije za drugu, razvijaju saradnju u oblasti promovisanja jezičke raznolikosti, jačanja institucionalnih kapaciteta na francuskom jeziku i izučavanja francuskog jezika;

- Posebno mjesto francuskog jezika u međunarodnim organizacijama i institucijama Evropske unije sa kojima Crna Gora pregovara o pristupanju;
- Zajedničku želju da jačaju i strukturišu tu saradnju kako bi ona postala dijelom Strategije za reformu obrazovanja (2025-2035).

Imajući u vidu:

- Zaključke Evropskog savjeta iz Lisabona, od 23. i 24. marta 2000. godine, kojima se preporučuje poboljšanje vladanja osnovnim vještinama, kroz izučavanje najmanje dva strana jezika od najranijeg uzrasta;
- Rezoluciju Savjeta Evropske unije od 20. maja 2014. godine o višejezičnosti i razvoju jezičkih kompetencija;
- Preporuke Savjeta Evropske unije o ključnim kompetencijama za cjeloživotno obrazovanje i obuku od 22. maja 2018;
- Preporuke Savjeta Evropske unije od 22. maja 2019. godine o globalnom pristupu nastavi i izučavanju jezika;
- Volju Crnogorske strane da promijeni nabolje svoj status u Međunarodnoj organizaciji frankofonije.

Uz poštovanje nacionalnih zakonodavstava i propisa Strana i u okvirima finansijskih sredstava kojima Strane raspolazu za tekuće poslove, ne uzimajući u obzir ostale izvore finansiranja;

Dogovorile su se o sljedećem Administrativnom sporazumu (u daljem tekstu: Sporazum):

Član I Opšti okvir

- 1.1 Cilj ovog Administrativnog sporazuma je da utvrdi mapu puta saradnje između Francuske i Crne Gore za narednih pet godina u oblasti podrške aktivnostima namijenjenim kvalitativnom i kvantitativnom poboljšanju nastave francuskog jezika, razvoju dinamike zaposlenja mladih sa diplomama na osnovu potreba javnog sektora i privrede.
- 1.2 Izvršavanje obaveza Francuske strane koje proizilaze iz ovog sporazuma povjereno je Ambasadi Francuske u Crnoj Gori, koja može da angažuje stručnjake strukture Equipe France, a posebno Francuskog instituta Crne Gore.
- 1.3 Izvršavanje obaveza Crnogorske strane koje proizilaze iz ovog Sporazuma je povjereno Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija Crne Gore.
- 1.4 Strane prepoznaju potrebu da, u okviru evropske perspektive Crne Gore, slijede preporuke Evropske komisije u korist obaveznog izučavanja dva strana jezika u osnovnim školama i da u tom pogledu posebnu pažnju posvećuju zvaničnim i radnim jezicima Evropske unije, a naročito francuskom jeziku.

Član II Promovisanje nastave francuskog jezika

- Francuski jezik u ranom uzrastu

- 2.1 Crnogorska strana se obavezuje da će podržavati aktivnosti francuske strane na promovisanju i počecima učenja francuskog jezika za predškolski uzrast i prvi ciklus osnovne škole (ekvivalent francuskim razredima od CP do CM2), kod roditelja učenika i direktora škola u okviru slobodnih aktivnosti.
- 2.2 Strane će se dogovarati o spisku obrazovnih ustanova čijim će rukovodiocima obje Strane ukazati na važnost izučavanja francuskog jezika.
- 2.3 Francuska strana se obavezuje da će podržati angažovanje profesora sa diplomama francuskog jezika stečenim u crnogorskom obrazovnom sistemu za razne aktivnosti početnog izučavanja francuskog jezika.
- 2.4 Crnogorska strana se obavezuje na stvaranje uslova za održivost ovog mehanizma.

- Dvojezična nastava

- 2.5 Strane će zajedno raditi na formiranju dvojezičnog odjeljenja u JU Gimnazija „Slobodan Škerović” u Podgorici, pri čemu će se Francuska strana angažovati da obučni nastavnike za nastavu na francuskom jeziku u fazi pokretanja, a Crnogorska strana da će usvojiti odgovarajući pravni okvir za ovo dvojezično odjeljenje.

- Francuska evropska škola u Podgorici (EFEP)

- 2.6 Strane se obavezuju da će podržati Francusku evropsku školu u Podgorici u njenom razvoju i integrisanju u obrazovni sistem zemlje.
- 2.7 Crnogorska strana se obavezuje da će pomoći u pronalaženju adekvatnog terena za potrebe izmještanja Francuske evropske škole.

Član III

Obuka nastavnika francuskog jezika u osnovnim i srednjim školama

- 3.1 Strane će podržavati kontinuirano usavršavanje nastavnika francuskog jezika, posebno putem studijskih boravaka u Francuskoj ili u trećoj zemlji, dovođenja francuskih eksperata u Crnu Goru kao i pružajući podršku aktivnostima Udruženja profesora francuskog jezika u Crnoj Gori (APFM).
- 3.2 Da bi se osigurao kvalitet nastave, Strane će pratiti razvoj kontinuirane obuke nastavnika francuskog jezika u crnogorskim osnovnim i srednjim školama. U tom cilju će podržati aktivnosti Udruženja profesora francuskog jezika Crne Gore na uspostavljanju mreže nastavnika edukatora i stručnih obuka namijenjenih nastavnicima francuskog jezika.
- 3.3 Ove obuke podrazumijevaju, s jedne strane, godišnji seminar APFM koji će Zavod za školstvo podržati u logističkom dijelu, a s druge strane regionalne obuke koje predlaže Francuska strana uzevši u obzir profesionalni i pedagoški projekat nastavnika.
- 3.4 Strane će zajednički i na osnovu transparentnog postupka selekcije formirati spisak profesora za obuku.
- 3.5 Crnogorska strana će se starati da te obuke budu u Katalogu programa stručnog usavršavanja crnogorskog Zavoda za školstvo.
- 3.6 Francuska strana se obavezuje na finansijsku podršku za organizovanje obuka na mjestu održavanja, u okviru njenog godišnjeg budžeta kojim raspolaže za tekuće poslove.
- 3.7 Crnogorska strana će se starati da rukovodioci obrazovno-vaspitnih ustanova podržavaju nastavnike u pohađanju predložene obuke i pokriju troškova prevoza do mjesta održavanja.

Član IV

Jezičke diplome - školski DELF

- 4.1 Shodno preporukama Savjeta Evrope, Strane će nastojati da sarađuju u dijelu organizacije ispita i uvedu diplome o poznavanju francuskog kao stranog jezika, koje se oslanjaju na Zajednički evropski referentni okvir za žive jezike, odnosno da konkretno promovišu sticanje Diplome o poznavanju francuskog jezika u školskom uzrastu (« školski DELF »).
- 4.2 Strane će podsticati ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja da pripremaju učenike za polaganje DELF ispita za mlade (DELF junior) i školskih DELF ispita i doprinosiće organizaciji ispita u obrazovno-vaspitnim ustanovama definisanim dogovorom u vrijeme donošenja godišnjeg akcionog plana.
- 4.3 Francuska strana će za nastavnike francuskog jezika iz Crne Gore organizovati obuke za ovlašćene ispitivače – korektore, licencirane za sprovođenje ispita školskog DELF-a.

Član V

Nastava francuskog jezika na univerzitetu

- 5.1 U skladu sa Bolonjskim procesom razvoja Evropskog prostora visokog obrazovanja, Strane će podsticati saradnju francuskih i crnogorskih univerziteta.
- 5.2 Crnogorska strana će podržavati razvoj studijskog programa *Francuski jezik i književnost* na Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore i unapređenje univerzitetske saradnje sa francuskim univerzitetima u okviru zajedničkih projekata. Ona se obavezuje da će podržavati izučavanje francuskog jezika na drugim visokoobrazovnim ustanovama prema potrebama tržišta rada, posebno u oblasti ekonomije turizma, prava i političkih nauka.
- 5.3 Francuska strana će raditi na pojednostavljenju procedura za redovne posjete univerzitetskih profesora i predstavnika francuskih univerziteta; podržavaće finansiranje za profesore francuskog jezika upisane na doktorske studije pod mentorstvom francuskog univerzitetskog profesora: podržavaće uključivanje profesora francuskog jezika u svjetsku mrežu nastavnika francuskog.
- 5.4 Strane će podržati programe zajedničkih diploma i obuke na daljinu u visokoškolskim ustanovama koje imaju dobru i dugotrajnu saradnju sa francuskim univerzitetima, kao i korišćenje evropskih fondova.
- 5.5 Francuska strana će se starati da crnogorskim studentima koji govore francuski i žele da poboljšaju svoje poznavanje istog svake godine predloži određeni broj stipendija u formi lingvističkog boravka.
- 5.6 Strane se obavezuju da će podržati razvoj nastave stručnog francuskog jezika, posebno u oblastima od ključnog značaja za ekonomski razvoj Crne Gore.
- 5.7 Strane uzimaju u obzir mogućnosti koje su otvorene učlanjenjem Univerziteta Crne Gore u Univerzitetsku agenciju frankofonije (AUF).

Član VI

Načini sufinansiranja

- 6.1 Strane se obavezuju da će, u skladu se svojim zakonodavstvima i propisima i u okviru godišnjeg budžeta, svake godine definisati detaljan akcioni plan i razmjenjivati informacije, resurse i dokumentaciju potrebnu za dobro odvijanje saradnje.
- 6.2 Strane se slažu da će zajednički finansirati sve aktivnosti opisane i predviđene akcionim planovima i to na sljedeće načine:

- Crnogorska strana se obavezuje na plaćanje troškova međunarodnog prevoza svaki put kada francuska Strana odobri stipendiju ili lingvistički boravak u Francuskoj nekom učeniku, studentu, nastavniku ili grupi učenika;
- Strane će posvetiti posebnu pažnju aktivnostima Udruženja profesora francuskog jezika i pružati mu kadrovsku, materijalnu i finansijsku podršku; Francuska Strana će tom udruženju svake godine dodjeljivati subvenciju i pružati materijalnu podršku u vidu konkretnog ustupanja prostorija i opreme Francuskog instituta Crne Gore;
- Svaki put kada Francuska strana sprovodi u Crnoj Gori neku obuku ili aktivnosti pedagoškog ili didaktičkog karaktera za obrazovni sistem, Crnogorska strana će se truditi da pruži kadrovsku (zajedničko administrativno upravljanje), materijalnu (stavljanje na raspolaganje sala, opreme itd.) i, ako je moguće, finansijsku podršku;
- Svaki put kada Francuske strana organizuje aktivnosti promovisanja francuskog jezika, Crnogorska strana će se truditi da podrži njeno djelovanje u školskim ustanovama i da pruži finansijsku podršku kada je to moguće.

Član VII Rješavanje sporova

- 7.1 Svaki spor vezan za tumačenje i primjenu ovoga sporazuma rješavaće se sporazumno direktnim pregovaranjem kroz konsultacije ili pregovore između Strana.

Član VIII Amandmani

- 8.1 Amandmani na ovaj sporazum se mogu usvojiti u svakom trenutku, u pisanoj formi i dogovorom Strana. Svaki amandman stupa na snagu nakon što svaka od Strana okonča potrebne interne procedure i postaje sastavni dio ovog okvirnog sporazuma.

Član IX Završne odredbe

- 9.1 Sporazum stupa na snagu danom potpisivanja i zaključuje se na period od pet (5) godina. Sporazum može biti produžen za isti period dogovorom Strana u pisanoj formi, diplomatskim putem.
- 9.2 Svaka Strana može da raskine Sporazum upućujući drugoj Strani pisano obavještenje o svojoj namjeri. U tom slučaju, Administrativni sporazum prestaje da važi dva (2) mjeseca od dana prijema obavještenja.
- 9.3 Ukoliko se Strane drugačije ne dogovore, raskid ovog sporazuma ne utiče na implementaciju aktivnosti saradnje, već dogovorenih između Strana.
- 9.4 Potpisano u Podgorici, _____, u dva originalna primjerka, na crnogorskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta jednako vjerodostojna.

**Za Ministarstvo prosvjete, nauke i
inovacija Crne Gore**

Ministarka

**Za Ministarstvo za Evropu i inostrane
poslove Republike Francuske**

Delegirani ministar za Evropu

ARRANGEMENT ADMINISTRATIF

ENTRE

**LE MINISTÈRE DE L'EUROPE ET DES AFFAIRES ETRANGERES DE LA
REPUBLIQUE FRANÇAISE**

ET

**LA MINISTÈRE DE L'ÉDUCATION, DES SCIENCES ET DE L'INNOVATION
DU MONTÉNÉGRO**

RELATIF A

**LA PROMOTION ET AU SOUTIEN DE L'ENSEIGNEMENT DE LA LANGUE
FRANÇAISE AU MONTÉNÉGRO**

Le ministère de l'Europe et des Affaires étrangères de la République française (ci-après « la Partie française »), d'une part

et

La ministère de l'Education, des Sciences et de l'Innovation du Monténégro (ci-après « la Partie monténégrine »), d'autre part

Ci-après conjointement dénommés „Les Parties”,

Considérant :

- L'Accord culturel entre le Gouvernement de la République française et le Gouvernement de la République socialiste fédérale de Yougoslavie, signé en 1964;
- L'Accord sous forme d'échange de lettres entre le Gouvernement de la République française et le Gouvernement du Monténégro relatif à la succession en matière de traités bilatéraux conclus entre la France et l'Union de Serbie-et-Monténégro, signées à Paris le 30 septembre 2010 et à Podgorica le 13 juin 2011;
- La Feuille de route relative au renforcement des relations franco-monténégrines, signée le 18 décembre 2009 à Paris;
- Le compte-rendu de la coopération bilatérale pour l'année 2011 et les plans d'actions pour la coopération bilatérale dans le domaine éducatif pour les années 2011, 2012, 2013 et 2014.

Reconnaissant :

- Le rôle clef que l'éducation et la formation professionnelle des enseignants jouent dans le développement économique et social des deux pays ;
- La volonté partagée de promouvoir une meilleure connaissance de leur culture respective et de renforcer les coopérations et échanges bilatéraux ;

- La nécessité, en leur qualité respective de membre observateur et membre de l'Organisation Internationale de la francophonie, de développer leur coopération dans les domaines de la promotion de la diversité linguistique, du renforcement des capacités institutionnelles en français et de l'enseignement du français ;
- La place particulière du français dans les organisations internationales et au sein des institutions de l'Union européenne, avec laquelle le Monténégro négocie son adhésion ;
- La volonté partagée de renforcer et structurer cette coopération afin qu'elle s'inscrive dans le cadre de la Stratégie de réforme de l'éducation (2025 – 2035).

Ayant à l'esprit :

- Les conclusions du Conseil européen de Lisbonne du 23-24 mars 2000 qui préconisent d'améliorer la maîtrise des compétences de base, notamment par l'enseignement d'au moins deux langues étrangères dès le plus jeune âge ;
- La résolution du Conseil de l'Union européenne du 20 mai 2014 sur le plurilinguisme et le développement des compétences linguistiques ;
- Les recommandations du Conseil de l'Union européenne relatives aux compétences clés pour l'éducation et la formation tout au long de la vie du 22 mai 2018 ;
- La recommandation du Conseil de l'Union européenne du 22 mai 2019 relative à une approche globale de l'enseignement et de l'apprentissage des langues ;
- La volonté de la Partie monténégrine de voir son statut rehaussé au sein de l'Organisation internationale de la Francophonie.

Sans préjudice des lois et réglementations nationales des Parties et dans la limite des dotations dont les Parties disposent pour leur fonctionnement courant et sans préjudice d'autres ressources,

Sont convenues de l'Arrangement administratif (ci-après dénommé „Arrangement”), comme suit:

Article I

Cadre général

- 1.1 Le présent Arrangement Administratif a pour but d'établir, pour les cinq années à venir, la feuille de route de la coopération entre la France et le Monténégro relative au soutien des actions destinées à l'amélioration qualitative et quantitative de l'enseignement de la langue française, au développement de l'employabilité des jeunes diplômés en lien avec les besoins du secteur économique et public.
- 1.2 Les obligations de la Partie française au titre du présent arrangement sont confiées à l'ambassade de France au Monténégro, celle-ci pouvant faire appel à l'expertise des opérateurs de l'Equipe France, notamment de l'Institut français du Monténégro.
- 1.3 L'exécution des obligations de la Partie monténégrine au titre du présent Arrangement sont confiées au ministère de l'Éducation, des Sciences et de l'Innovation du Monténégro.
- 1.4 Les Parties reconnaissent, dans le cadre de la perspective européenne du Monténégro, l'intérêt de suivre les recommandations de la Commission européenne en faveur de l'enseignement obligatoire de deux langues étrangères dans les établissements scolaires

de l'enseignement primaire et d'accorder, à cet égard, une attention privilégiée aux langues officielles et de travail de l'Union européenne, et en particulier au français.

Article II

Promotion de l'enseignement du français

- Français précoce

- 2.1 La Partie monténégrine s'engage à soutenir les activités de promotion et d'initiation de la langue française auprès des élèves des écoles maternelles et du premier cycle de l'école primaire (équivalent des classes françaises de CP au CM2), des parents d'élèves et des Directeurs d'école, dans le cadre d'activités libres.
- 2.2 Les Parties s'accordent sur une liste d'établissements dont les Directeurs seront sensibilisés par les deux Parties à l'importance de l'enseignement du français ;
- 2.3 La Partie française s'engage à soutenir l'organisation du déploiement de professeurs diplômés en langue française de l'enseignement monténégrin pour les diverses activités d'initiation de la langue française.
- 2.4 La Partie monténégrine s'engage à créer les conditions de durabilité de ce dispositif.

- Enseignement bilingue

- 2.5 Les Parties travaillent de concert à l'établissement d'une section bilingue à l'établissement public Lycée „Slobodan Skerovic” de Podgorica, la Partie française s'engage à former les enseignants en langue française en phase de lancement, la Partie monténégrine s'engage à l'adoption d'un cadre juridique spécifique à cette section bilingue.

- Ecole Française Européenne de Podgorica (EFEP)

- 2.6 Les Parties s'engagent à soutenir l'EFEP dans son développement et son insertion dans le paysage éducatif.
- 2.7 La Partie monténégrine s'engage à faciliter l'identification d'un terrain adéquat aux besoins de l'EFEP en vue de sa relocalisation.

Article III

Formation des enseignants de français dans les établissements scolaires de l'enseignement primaire et secondaire

- 3.1 Les Parties soutiennent la formation continue des enseignants de français notamment à travers des séjours pédagogiques en France ou dans un pays tiers, des visites d'experts français au Monténégro ainsi qu'en apportant leur aide aux activités de l'Association des professeurs de français au Monténégro (APFM).
- 3.2 Afin de garantir la qualité des enseignements délivrés, les Parties veillent au développement de la formation continue des enseignants de langue française des établissements scolaires de l'enseignement primaire et secondaire monténégrins. À cette fin, les Parties soutiennent la mise en œuvre par l'association des professeurs de français du Monténégro d'un réseau d'enseignants formateurs ainsi que de formations à destination des enseignants de français.
- 3.3 Ces formations comportent d'une part le séminaire organisé chaque année par l'APFM, qui recevra le soutien logistique de l'Institut national de l'enseignement général, d'autre

part des stages régionaux proposés par la Partie française, prenant en compte notamment le projet professionnel et pédagogique des enseignants.

- 3.4 Les Parties arrêtent ensemble, au terme d'une procédure de sélection transparente, la liste des professeurs retenus.
- 3.5 La Partie monténégrine veille à assurer que ces formations soient inscrites dans le Catalogue des programmes de formation continue de l'Institut national de l'Enseignement monténégrin.
- 3.6 La Partie française s'engage, dans la limite de son budget annuel de fonctionnement courant à prendre en charge le coût de la formation et les frais sur place.
- 3.7 La Partie monténégrine veille à assurer que les chefs d'établissements scolaires soutiennent la participation de leurs professeurs aux formations proposées, et prennent en charge les frais de transport vers les lieux de formations.

Article IV

Certifications linguistiques - DELF scolaire

- 4.1 Conformément aux recommandations du Conseil de l'Europe, les Parties s'efforcent de mettre en place et coopérer sur l'organisation des certifications de français langue étrangère adossées au Cadre commun européen de référence pour les langues, et de promouvoir plus spécifiquement le Diplôme d'études en langue française scolaire (« DELF scolaire »).
- 4.2 Les Parties encouragent les établissements scolaires de l'enseignement primaire et secondaire à préparer les élèves au DELF junior ou DELF scolaire et contribuent à l'organisation des épreuves, dans les établissements d'enseignement déterminés d'un commun accord lors de l'arrêt du plan d'actions annuel.
- 4.3 La Partie française organise pour les enseignants de français du Monténégro des sessions destinées à la formation des examinateurs – correcteurs habilités à faire passer les examens du DELF scolaire.

Article V

Enseignement du français à l'Université

- 5.1 Conformément au processus de Bologne relatif au développement de l'espace européen de l'enseignement supérieur, les Parties encouragent le rapprochement entre universités françaises et monténégrines
- 5.2 La Partie monténégrine soutient le développement du programme d'étude *Langue et littérature française* de la Faculté de philologie de Nikšić de l'Université du Monténégro, et l'amélioration de la coopération universitaire avec les universités françaises dans le cadre de projets communs. Elle s'engage à soutenir l'apprentissage de la langue française dans d'autres établissements d'enseignement supérieur, en lien avec les besoins du marché du travail, notamment dans les secteurs de l'économie, du tourisme, du droit et des sciences politiques.
- 5.3 La Partie française travaille à faciliter les procédures pour des visites régulières d'universitaires et de représentants d'universités françaises ; soutient la recherche de financements aux professeurs de français poursuivant un doctorat sous la direction d'un universitaire français ; appuie l'insertion des professeurs de français dans le réseau mondial des enseignants de français.
- 5.4 Les Parties soutiennent les programmes de diplômes conjoints et de formation à distance menés par les établissements d'enseignement supérieur dans lesquelles il existe une bonne

coopération sur la durée avec les universités françaises, ainsi que l'utilisation de fonds européens.

- 5.5 La Partie française s'efforcera de proposer chaque année un volet de bourses de séjour linguistique aux étudiants monténégrins francophones désireux d'améliorer leur connaissance de la langue française.
- 5.6 Les Parties s'engagent à soutenir le développement de l'enseignement du français professionnel, et notamment dans des domaines clés du développement économique du Monténégro.
- 5.7 Les Parties prennent acte des opportunités ouvertes par l'adhésion de l'Université du Monténégro à l'Agence universitaire de la francophonie (AUF).

Article VI

Modalités de co-financement

- 6.1 Les Parties s'engagent, conformément à leur législation et réglementation respectives et dans la limite de leur budget annuel à arrêter chaque année un plan d'action et à échanger les informations, les ressources et la documentation nécessaires au bon déroulement de cette coopération.
- 6.2 Les Parties s'entendent pour cofinancer l'ensemble des actions décrites et prévues par le plan d'actions selon les modalités suivantes :
- chaque fois que la Partie française accorde une bourse ou un séjour linguistique en France à un élève, un étudiant, un enseignant ou à un groupe d'élèves, d'étudiants, d'enseignants la Partie monténégrine s'engage à couvrir les frais de transport international ;
 - les Parties accordent une attention particulière aux activités de l'association des professeurs de français et lui apportent un soutien humain, matériel et financier : la Partie française s'efforce de lui verser chaque année une subvention et lui apporte un soutien matériel à travers la mise à disposition ponctuelle des locaux et de l'équipement de l'Institut français du Monténégro ;
 - de manière générale, chaque fois que la Partie française mène au Monténégro une action de formation ou de sensibilisation pédagogique et didactique pour le système éducatif, la Partie monténégrine s'efforce d'y apporter son concours humain (cogestion administrative), matériel (mise à disposition des salles, de l'équipement, etc.) et si possible financier ;
 - chaque fois que la Partie française organise des actions de sensibilisation de la langue française, la Partie monténégrine s'efforce de soutenir ces actions auprès des établissements scolaires et d'apporter son concours financier quand cela est possible.

Article VII

Règlement des différends

- 7.1 Tout différend lié à l'interprétation ou à l'application du présent arrangement est réglé à l'amiable au moyen de négociations directes par voie de consultations ou de négociations entre les Parties.

Article VIII

Amendement

8.1 Le présent arrangement peut être amendé à tout moment, par écrit, d'un commun accord entre les Parties. Tout amendement prend effet après l'accomplissement par chacune des Parties des procédures internes requises en ce qui la concerne et fait partie intégrante du présent arrangement.

Article IX **Dispositions finales**

9.1 Le présent arrangement entre en vigueur à la date de sa signature pour une durée de cinq (5) ans. Il peut être prorogé pour la même durée par accord écrit entre les Parties transmis par voie diplomatique.

9.2 Chaque Partie peut dénoncer le présent arrangement en notifiant par écrit à l'autre Partie son intention. Dans ce cas, l'arrangement administratif cesse d'être valable dans un délai de deux (2) mois à compter de la date de la réception de la notification.

9.3 Sauf décision contraire des Parties prise d'un commun accord, la dénonciation du présent arrangement n'affecte pas la mise en œuvre des activités de coopération déjà décidées entre les Parties.

9.4 Fait le (date) à Podgorica, _____ en deux exemplaires originaux, en langues française et monténégrine, les deux textes faisant également foi.

**Pour le ministère de l'Europe et des
Affaires étrangères de la République
française**

**Pour le ministère de l'Éducation, des
Sciences et de l'Innovation
du Monténégro**

Le ministre délégué chargé de l'Europe

La ministre
